DOMSTOLENS DOM
AF 11. JULI 1984 [1]

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber mod Den italienske Republik

»Støtte til vinsektoren og sektoren for frugt og grønsager på Sicilien«

Sag 130/83

Sammendrag

Statsstøtte — kommissionsbeslutning, der fastslår, at en støtte er i strid med fællesmarkedet — forpligtelse for vedkommende medlemsstat
(EØF-traktaten, art. 92 og 93)

Når en statsstøtte er blevet gjort til genstand for en egentlig kommissionsbeslutning, der fastslår, at støtten er i strid med fællesmarkedet, er vedkommende medlemsstat forpligtet til inden for den fastsatte frist at gennemføre beslutningen og træffe de nødvendige beslutninger med henblik på en formelig ophævelse af de bestemmelser, der af Kommissionen er erklæret for stridende mod kravene ifølge EØF-traktatens artikel 92.

I sag 130/83

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved Marie-José Jonczy og Giuliano Marenco, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Oreste Montalto, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

DEN ITALIENSKE REPUBLIK, ved Arnaldo Squillante, afdelingschef i Udenrigsministeriet, bistået af avvocato dello Stato Oscar Fiumara, og med valgt adresse i Luxembourg på Italiens ambassade,

sagsøgt,

1 — Processprog: Italiensk.

angående en påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til traktaten, ved ikke inden for den fastsatte frist at vedtage de nødvendige bestemmelser for at efterkomme Kommissionens beslutning af 5. maj 1982 om støtte i sektoren for vin og for frugt og grønsager på Sicilien,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene T. Koopmans og K. Bahlmann, dommerne P. Pescatore, A. O'Keeffe, G. Bosco og O. Due,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes:

I — Faktiske omstændigheder

Ved skrivelse af 7. marts 1981 gav Den italienske Republiks regering i henhold til artikel 93, stk. 3, i EØF-traktaten Kommissionen meddelelse om et lovforslag for regionen Sicilien, der var blevet fremsat af en række medlemmer af den sicilianske regionalforsamling, et forslag, der ændrede regionallov nr. 80 af 9. august 1980, og som omhandlede forskellige foranstaltninger inden for vinsektoren og sektoren for citrusfrugter, frugt og grønsager samt spiseoliven.

Den 8. april 1981 meddelte Den italienske Republiks regering Kommissionen indholdet af de endelige lovforslag, der var blevet vedtaget af regionalforsamlingen.

Lovforslaget var allerede forinden blevet ændret til regionallov nr. 16/81 af 2. marts 1981 (GU Della Regione Sicilia, nr. 10 af 4. 3. 1981, s. 207; GU della Reppublica Italiana nr. 138, af 21. 5. 1981, s. 3285).

I artikel 1 i lov nr. 16/81, bestemmes det, at der ydes en støtte på 1 000 lire

pr. hkg druer, der leveres til kooperativerne i efteråret 1980.

Ifølge lovens artikel 13 får det regionale institut for vinarealer og vin stillet et beløb på 3 milliarder lire til rådighed med henblik på at fremme indhøstningen af druer til vinkooperativerne i produktionsåret 1981.

I lovens artikel 2 bestemmes med henblik på gennemførelsen af de i artikel 25 i regionallov nr. 36/76 nævnte foranstaltninger, at Rotationsfonden under det regionale kreditinstitut for samarbejde (IRCAC) forhøjes med 5 milliarder lire i regnskabsåret 1981.

Foranstaltningerne ifølge artikel 25 i regionallov nr. 36/76 går bl.a. ud på ydelse af mellemfristede lån til nedsat rente til konsortier af anden og tredie grad, der er oprettet mellem kooperative vincentraler med henblik på foranstaltninger i forbindelse med destillation af vin, forarbejdning af produkter fra vinfremstilling, fremstilling og aftapning af bordvin eller k.v.b.d. samt ydelse af støtte til administration.

Ifølge artikel 7 i lov nr. 16/81 skal der som led i gennemførelsen af bl.a. artikel 19 i regionallov nr. 1/68 af 6. juni 1968 ydes producentsammenslutninger, kooperativer og konsortier heraf, samt sammenslutninger af producenter, der afsætter citrusfrugter samt frugt og grønsager, tilskud på op til 90 % af udgifterne i produktionsåret 1980/81 til opbevaring, behandling, afsætning og salg af citrusfrugter og frugt og grønsager.

Kommissionen er nået til den opfattelse, at de nævnte støtteforanstaltninger er omfattet af EØF-traktatens artikler 92-94, idet den herved har henvist henholdsvis til artikel 59 i Rådets forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1) samt til artikel 31 i Rådets forordning nr. 1035/72 af 18. maj 1972 om den fælles markedsordning for frugt og grønsager (EFT 1972 II, s. 423).

Efter en første gennemgang af lov nr. 16/81 er Kommissionen nået til det resultat, at støtten ifølge artikel 1 på 1 000 lire pr. hkg druer, samt støtten ifølge artikel 13 til indhøstning af druer udgør overtrædelser af den fælles markedsordning for vin, og at disse foranstaltninger derefter ikke kan være forenelige med fællesmarkedet, jfr. herved artikel 92, stk. 3, i traktaten.

Kommissionen har endvidere fundet, at ydelsen af lån til nedsat rente, jfr. artikel 2 i lov nr. 16/81, udgør en overtrædelse af bestemmelserne om markedsordningen for vin. Den har herudover fundet, at de øvrige former for støtte til konsortier, når bortses fra bevillingerne til administrative formål udgør driftsstøtte, der ikke på nogen måde bevirker en varig forbedring, og at de derfor ikke kan henføres under en af de i traktatens artikel 92, stk. 3, indeholdte undtagelsesbestemmelser.

Kommissionen er nået til det resultat, af artikel 7 i lov nr. 16/81 udgør en overtrædelse af forordning nr. 1035/72, såfremt den i nævnte artikel omhandlede foranstaltning lægges til den fællesskabsstøtte, der er udstedt bestemmelse om, navnlig til fordel for sammenslutninger af producenter af frugt og grønsager; såfremt den omhandlede foranstaltning

ikke strider mod bestemmelserne om den fælles markedsordning for frugt og grønsager, udgør den en driftstøtte til kooperativerne og konsortier heraf, der ikke på nogen måde fører til strukturelle forbedringer i den pågældende sektor. Støtten kan derfor ikke ifølge Kommissionens opfattelse henføres under en af de i traktatens artikel 92, stk. 3, fastsatte undtagelsesbestemmelser.

Ved åbningsskrivelse af 31. juli 1981, jfr. artikel 93, stk. 2, i traktaten, meddelte Kommissionen Den italienske Republiks regering, at de omhandlede foranstaltninger, bortset fra bevillingerne til administrative formål, efter dens opfattelse ikke var retmæssige.

Den italienske Republiks regering fremsatte sine bemærkninger i telex af 5. oktober 1981. Kommissionen har modtaget yderligere oplysninger i telex af 5. oktober 1981 fra Italiens faste repræsentation, under et bilateralt møde den 10. og 11. december 1981 samt i et telex af 12. februar 1982 fra Italiens faste repræsentation.

I sine besvarelser af Kommissionens åbningsskrivelse har Den italienske Republiks regering navnlig gjort gældende,

a) at det i artikel 1 i lov nr. 16/81 nævnte tilskud på 1 000 lire pr. hkg druer udelukkende gjaldt for 1980, og at regionen Sicilien for fremtiden ville bestræbe sig på at gennemføre strukturforanstaltninger til forebyggelse af produktionsoverskud,

b) at den i lovens artikel 13 nævnte støtte skulle sikre driften af det regionale institut for samarbejde og ikke blev brugt til at fremme indhøstningen af druer til vinkooperativerne,

c) at de i artikel 2 nævnte foranstaltninger er begrundet med, at det var nødvendigt at sikre kooperativernes start, og at denne foranstaltning ikke direkte vedrører destillation af vin, der fortsat henhører under fællesskabsbestemmelserne, og

d) at den i artikel 7 nævnte foranstaltning er beregnet på at afvikle gælden i forbindelse med de nuoprettede producentsammenslutningers investeringer til forbedring af produktionsstrukturene.

Den 5. maj 1982 vedtog Kommissionen, efter at have opfordret de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter end medlemsstaterne til at fremsætte deres bemærkninger, beslutning 82/401 om støtte i sektoren for vin og for frugt og grønsager på Sicilien (EFT L 173, s. 20). Denne beslutning blev meddelt den italienske regering ved Kommissionens skrivelse af 10. juni 1982.

De overvejelser, Kommissionen først og fremmest har lagt til grund for denne beslutning, er følgende:

a) Det i artikel 1 i lov nr. 16/81 nævnte tilskud på 1 000 lire pr. hkg druer leveret til kooperativerne og den i samme lovs artikel 13 nævnte støtte til indhøstningen af druer til kooperativerne samt de i lovens artikel 2 omhandlede mellemfristede lån til nedsat rente til destillation af vin, forarbejdning af biprodukter fra vin, fremstilling og aftapning af bordvin og k.v.b.d., har direkte indvirkning på priserne på vin og biprodukter fra vinfremstilling gennem nedsatte omkostninger til råvarer, forarbejdning og aftapning. Disse foranstaltninger supplerer den tilskudsordning, der gælder i

medfør af den fælles markedsordning for vin, og udgør derfor en overtrædelse af markedsordningens bestemmelser. Af Domstolens faste praksis fremgår, at medlemsstaterne, når Fællesskabet har vedtaget bestemmelser om oprettelse af en fælles markedsordning for en bestemt sektor, skal afstå fra enhver foranstaltning, der kan medføre afvigelse herfra eller være til skade herfor. Medlemsstaterne skal i denne forbindelse ikke blot overholde de udtrykkelige fastsatte bestemmelser, men også bestemmelsernes målsætning og sigte.

b) Tilskuddet til medlemmerne af de kooperative vincentraler, jfr. artikel 1 i lov nr. 16/81, vedrørte en stor del af den sicilianske drueproduktion, nemlig henved 10 millioner hkg ud af de 14 millioner, der blev produceret i 1980; der er tale om 5-8 % af værdien af de druer, der blev leveret til kooperativerne, og 4-7 % af omkostningerne i forbindelse med den vin, de producerede. Denne støtteforanstaltning, såvel som den i artikel 13 i lov nr. 16/81 omhandlede støtte til indhøstning af druer, medførte en kunstig forhøjelse eller i alt fald opretholdelse af status quo af produktionen af druer til vinfremstilling, og derved også af vin fremstillet på Sicilien. Det er rimeligt at mene, at denne støtte har kunnet give kooperativernes medlemmer mulighed for at levere deres produkter til lavere priser end dem, der ville have fundet anvendelse uden støtten fra det offentlige. Og ud fra den synsvinkel er den omtvistede foranstaltning af en sådan art, at den kan påvirke handelen i Fællesskabet og fordreje konkurrencen, eftersom den stiller kooperative vincentraler på Sicilien bedre end producenter i andre medlemsstater, der måtte ønske at eksportere til Italien, men som ikke modtager tilsvarende støtte.

c) De mellemfristede lån, der er omhandlet i artikel 2 i lov nr. 16/81, indebærer ligeledes en kunstig forhøjelse eller i hvert fald opretholdelse af status quo af de mængder bordvin og k.v.b.d., samt destilleret vin og biprodukter fra vinfremstilling, der produceres på Sicilien; også i dette tilfælde kan støttemodtagerne tilbyde deres produkter på gunstigere vilkår end dem, der ville have fundet anvendelse uden regionalstøtten.

Denne låneforanstaltning, der supplerer alle øvrige foranstaltninger, der er omhandlet i lov nr. 16/81 og i regionale love på vinområdet, er af en sådan art, at den kan berøre Fællesskabets interne samhandel og fordreje konkurrencen, idet den stiller sicilianske vinavlere bedre end vinavlere i andre medlemsstater, der måtte ønske at eksportere til Italien, men som ikke får støtte.

d) De samme argumenter kan anføres for så vidt angår den i artikel 7 omhandlede støtte til producentsammenslutninger, kooperativer og konsortier af kooperativer, der afsætter frugt og grønsager.

e) Kommissionen har ikke kunnet acceptere de argumenter, den italienske regering har fremført.

— Den omstændighed, at støtten ifølge artikel 1 i lov nr. 16/81 udelukkende er blevet ydet i 1980, kan ikke fratage støtten dens ulovlige karakter i forhold til bestemmelserne i den fælles markedsordning for vin.

— Med hensyn til artikel 13 er der intet, der lader formode, at det beløb, der

ifølge den omtvistede lov skulle anvendes til udbetaling af tilskud til kooperative vincentraler, er levet anvendt til andre formål end de oprindeligt fastsatte.

— Og for så vidt angår den i artikel 2 omhandlede støtte findes det ej heller godtgjort, at denne støtte ikke som fastsat i loven vil blive anvendt til destillation af vin, forarbejdning af biprodukter fra vinfremstilling eller til drift af konsortier af anden og tredje grad.

— For så vidt angår artikel 7, har det ikke ved henvisning til regionale bestemmelser kunnet godtgøres, at det i denne artikel omhandlede beløb har kunnet anvendes og faktisk er blevet anvendt til at lette nyoprettede kooperativers investeringer.

f) Af det anførte fremgår, at de omtvistede foranstaltninger er omfattet af traktatens artikel 92, stk. 1, og at de er uforenelige med det fælles marked. Bestemmelserne i artikel 92, stk. 3, om de tilfælde, hvor støtte ikke er uforenelig med det fælles marked, skal fortolkes strengt efter ordlyden ved vurderingen af nationale eller regionale foranstaltninger. Om sådanne undtagelser kan der navnlig kun blive tale i tilfælde, hvor Kommissionen er i stand til at fastslå, at støtten er nødvendig for at gennemføre et af de i disse bestemmelser omhandlede mål. Såfremt sådanne undtagelsesbestemmelser anvendes på støtte, der ikke tager sigte på gennemførelsen af et sådant mål, bliver resultatet en accept af, at samhandelen mellem medlemsstaterne skades, samt af, at konkurrencen fordrejes, uden at dette af hensyn til Fællesskabets interesser er berettiget, og dermed en accept af uberettigede fordele for visse medlemsstater.

I det foreliggende tilfælde kan der ikke konstateres nogen sådan målsætning i forbindelse med den støtte, der er omhandlet i artiklerne 1, 13, 2, og 7 i lov nr. 16/81. Der har ikke kunnet fremføres nogen begrundelse for, at de pågældende støtteforanstaltninger skulle opfylde betingelserne for at bringe de i traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, fastsatte undtagelsesbestemmelser i anvendelse. Der er ikke tale om foranstaltninger til fremme af den økonomiske udvikling i regioner, jfr. traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og litra c), idet de omhandlede foranstaltninger ikke på nogen måde er egnede til at fremme udviklingen på øen Sicilien eller vedkommende produktioner, da der er tale om driftsstøtte uden virkning på strukturerne.

Forholdene vil efter denne støttes ophør ikke være ændret for Sicilien eller de forskellige produkter.

De omhandlede foranstaltninger udgør ikke et vigtigt projekt af fælles europæisk interesse og kan ej heller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i Italiens økonomi, hvorfor traktatens artikel 92, stk. 3, litra b), ikke kan finde anvendelse.

De omhandlede foranstaltninger udgør endvidere driftsstøtte til vedkommende landmænd; Kommissionen har altid modsat sig sådan støtte, eftersom den ikke opfylder betingelserne for en anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), idet sådan støtte på grund af sin meget beskedne indvirkning ikke vil kunne fremme udviklingen som foreskrevet i denne bestemmelse.

Under de nuværende forhold på markedet for vin og for frugt og grønsager kan selv en meget beskeden støtte ændre samhandelsbetingelserne på en måde, der strider mod den fælles interesse.

Der foreligger således ikke omstændigheder, der kan begrunde, at Kommissionen fritager de omhandlede foranstaltninger fra støtteforbudet ved at bringe undtagelsesbestemmelserne i traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), i anvendelse. Selv om en anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i artikel 92, stk. 3, muligvis havde kunnet overvejes, ville dette dog her være udelukket i betragtning af den overtrædelse af den fælles markedsordning for vin og for frugt og grønsager, som er sket ved artikel 1 i lov nr. 16/81 for så vidt angår tilskuddet på 1 000 lire pr. hkg, ved artikel 13, og ved artikel 2 for så vidt angår støtten til destillation af vin, forarbejdning og aftapning (ikke for så vidt angår støtten til administration) samt ved artikel 7, for så vidt som den i denne bestemmelse omhandlede støtte lægges til den fællesskabsstøtte, der ydes inden for den fælles markedsordning for vin og for frugt og grønsager.

I artikel 1 i Kommissionens beslutning bestemmes, at den i artiklerne 1, 2, 13 og 7 i lov nr. 16/81 for regionen Sicilien omhandlede støtte ikke længere må ydes, og at de omhandlede bestemmelser skal ændres således, at støtten afskaffes.

I beslutningens artikel 2 pålægges det Den italienske Republik at træffe de fornødne foranstaltninger til at efterkomme beslutningen inden for en frist på en måned efter dennes meddelelse og straks at underrette Kommissionen herom.

Ved telex af 11. oktober 1981 tilstillede Den italienske Republiks regering Kommissionen følgende oplysninger:

a) Kommissionens standpunkt er korrekt for så vidt angår artiklerne 1 og 7 i lov nr. 16/81, idet de i disse bestemmelser omhandlede støtteforanstaltningers forenelighed med de fælles markedsordninger og/eller konkurrencereglerne objektivt må anses for tvivlsom. Bestemmelserne er imidlertid aldrig blevet gennemført og må antages i realiteten at være bortfaldet, eftersom de dertil svarende bevillinger ikke er optaget på budgettet for 1982.

b) De lån til nedsat rente, der er ydet sammenslutninger (konsortier) andelsselskabsform til udvikling af vinavlsprodukter, udgør ikke en støtte i tilgift til fællesskabsstøtten til destillering af vin og forarbejdning af biprodukter fra vinfremstilling, men en almindelig kredit til landbrugsdrift, der skal kunne udnyttes af de sammenslutninger, der tager sig af landbrugsvarens behandling, forarbejdning og markedsføring. Det er ikke meningen, at støtten skal bidrage til at sænke forarbejdningsomkostningerne; tværtimod skal sammenslutningerne have mulighed for at skaffe sig midler til igangsætning og afslutning af behandlingsstadiet. Sammenslutningerne ville uden denne foranstaltning på regionalt plan være tvunget til at benytte det almindelige kapitalmarked og måtte herved påtage sig store og uacceptable byrder, idet de måtte betale en rente på ca. 30 %. Der er tale om sammenslutninger, der er blevet oprettet for nylig, og som arbejder på at skabe en koncentration på udbudssiden og større ensartethed i vareudvalget, dvs. formål, der tillægges afgørende betydning i den fælles landbrugspolitik.

c) Ydelsen ifølge artikel 13 i lov nr. 16/81 af et årligt bidrag til det regionale vinavlsinstitut skal gøre det muligt for denne institution at udføre de opgaver, der er blevet pålagt den. At bidraget

udbetales institutionen på forhånd på grundlag af den mængde druer, der er blevet leveret til de sicilianske vinkooperativer det foregående produktionsår betyder blot, at man har en reference ved beregningen af det forskud, som regionen har udbetalt ved hvert regnskabsårs begyndelse. Støtten udgør ikke et direkte indgreb i leveringerne af druer eller en på denne måde ydet direkte produktionsstøtte, som det ifølge fællesskabsreglerne for denne sektor er forbudt at udbetale. Kommissionen har i øvrigt anerkendt, at instituttets virksomhed vedrørende markedsanalyser teknisk bistand, forskning og salgsfremmende foranstaltninger er absolut retmæssige.

II — Skriftveksling og parternes påstande

Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 8. juli 1983 har Kommissionen i medfør af EØF-traktatens artikel 93, stk. 2, andet punktum, anlagt sag ved Domstolen vedrørende Den italienske Republiks undladelse af at opfylde en forpligtelse, der påhviler den i medfør af traktaten, som følge af undladelsen af at efterkomme Kommissionens beslutning af 5. maj 1982.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

a) Det statueres, at Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til traktaten, ved ikke inden for den fastsatte frist at vedtage de nødvendige bestemmelser for at efterkomme Kommissionens beslutning af 5. maj 1982 om støtte i sektorer for vin og for frugt og grønsager på Sicilien.

b) Den italienske Republik tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Den italienske Republiks regering har på baggrund af det forhold, at de italienske myndigheder i alt væsentligt har efterkommet Kommissionens beslutning, nedlagt følgende påstande:

a) Frifindelse.

b) Subsidiært statueres det, at tvisten ikke længere har nogen genstand. Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Domstolen har anmodet Kommissionen om i retsmødet nærmere at gøre rede for, hvilken betydning den tillægger henvisningen i en af beslutningens betragtninger til artikel 24 i Rådets forordning nr. 804/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter. Den har endvidere anmodet Den italienske Republiks regering om i retsmødet at oplyse, om der efter skriftvekslingen afslutning har kunnet gøres fremskridt i retning af den fuldstændige gennemførelse af Kommissionens beslutning.

III — Parternes anbringender og argumenter under skriftvekslingen

Kommissionen har anført, at dens beslutninger i medfør af EØF-traktatens artikel 189 er bindende i alle enkeltheder for dem, de angiver at være rettet til, samt at beslutningerne i medfør af traktatens artikel 191 får virkning ved meddelelsen.

Ved beslutningen af 5. maj 1982 blev Den italienske Republik anmodet dels om ikke mere at udbetale den omtvistede støtte, dels om at ændre regionallov nr. 16/81, således at bestemmelserne om

den omhandlede støtte blev ophævet. Den italienske Republik er ikke fritaget for at efterkomme Kommissionens anmodning på det sidste punkt, fordi den har imødekommet anmodningen i førstnævnte henseende.

a) Vedrørende den i artiklerne 1 og 7 i lov nr. 16/81 omhandlede støtte bestrides det ikke, at de bestemmelser, Kommissionen har kritiseret, ikke er blevet ændret, selv om den italienske regering har opfordret regionen Sicilien til at ophæve dem.

At støtten som omtalt af den italienske regering ikke er blevet udbetalt, fordi de dertil svarende bevillinger ikke har foreligget, er herved uden betydning.

At de omhandlede bestemmelsers anvendelse er blevet begrænset til vinhøståret 1980 eller produktionsåret 1980/81 er ikke en omstændighed, der i og for sig gør det muligt at antage, at Kommissionens beslutning er blevet efterkommet. Ophævelsen af lovbestemmelser, ved hvilke der er indført en støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, vil gøre det muligt at udelukke, at det var juridisk muligt at udbetale den; uden en ophævelse vil der altid bestå en mulighed for, at støtten ydes i kraft af en senere bevilling.

b) For så vidt angår den i lovens artikel 13 omhandlede støtte, er det ubestridt, at Kommissionens beslutning ikke er blevet efterkommet, idet regionen Sicilien ikke har efterkommet den italienske regerings opfordring om at ophæve den nævnte bestemmelse.

Det vil formentlig være ganske unødvendigt at gå ind i en drøftelse af grundene til, at støtten er blevet anset for uforenelig med fællesmarkedet; en sådan drøftelse vil i øvrigt heller ikke være tilladelig efter udløbet af søgsmålsfristerne.

c) For så vidt angår den i lovens artikel 2 omhandlede støtte er der ingen uoverensstemmelse mellem konstateringen af, at Kommissionens beslutning ikke er blevet efterkommet, og den omstændighed, at mellemfristede lån til nedsat rente i realiteten ikke er blevet ydet. For at efterkomme beslutningen i så henseende ville det have været nødvendigt at ændre loven, således at der overhovedet ikke kunne blive tale om ydelser af sådanne lån.

Den italienske Republiks regering har anført, at Kommissionens beslutning i alt væsentligt er blevet efterkommet.

a) Den i artiklerne 1 og 7 i regionallov nr. 16/81 omhandlede støtte er ikke blevet udbetalt; reglerne om indførelsen af denne støtte er ikke blevet anvendt og vil ikke kunne anvendes i fremtiden, idet de tilsvarende bevillinger ikke eksisterer. Der er tale om midlertidige regler, der som sådanne ikke kræver en formelig ophævelse. Den italienske regering har imidlertid anmodet regionen Siciliens organer om, at dette sker, således at enhver mulighed for tvist udelukkes.

b) I artikel 13 i loven bestemmes det blot, at støtten til det regionale institut for vinarealer og vin udbetales forskudsvis ved hvert regnskabsårs begyndelse »på grundlag af den indhøstede mængde druer«. Kommissionen har kun kritiseret måden at udbetale støtten på, ikke selve udbetalingen. Regionen Sicilien er blevet anmodet om at ophæve artikel 13, således at Kommissionens beslutning efterkommes på dette punkt.

c) For så vidt angår artikel 2 i regionalloven, er der ikke rejst tvivl om forhøjelsen på 5 milliarder lire af Rotationsfonden under det regionale kreditinstitut for samarbejde (IRCAC); kritisabelt skal

det alene være, at dette beløb kan anvendes til ydelse af mellemfristede lån til konsortier med henblik på forskellige former for udnyttelse af vinavlsprodukter, hvorimod Fondens ydelse af lån til administrative formål inden for disse konsortier tillades. De omtvistede mellemfristede lån er imidlertid ikke blevet ydet, og der er derfor heller ikke i så henseende tale om, at Kommissionens beslutning ikke i alt væsentligt er blevet efterkommet. Under alle omstændigheder er den omhandlede foranstaltning ikke senere blevet iværksat, idet den kun skulle gælde i regnskabsåret 1981.

IV — Mundtlig forhandling

Kommissionen, ved Marenco, og Den italienske Republiks regering, ved Fiumara, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 8. maj 1984.

Kommissionen har i sin besvarelse af Domstolens spørgsmål anført, at henvisningen, i en betragtning til beslutningen af 5. maj 1982, til artikel 24 i Rådets forordning nr. 804/68 skyldes, at denne bestemmelse fastslår princippet om, at støtte, hvis størrelse fastlægges efter prisen på de varer, for hvilke den ydes, er forbudt, et princip, der ikke blot gælder i sektoren for mælk og mejeriprodukter, men også i andre sektorer.

Den italienske Republiks regering har på sin side meddelt Domstolen, at regionen Sicilien trods dens henvendelser herom endnu ikke formelt havde ophævet de af Kommissionen anfægtede bestemmelser.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. juni 1984.

Præmisser

1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 8. juli 1983 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har undladt at opfylde en forpligtelse, som påhviler den i henhold til traktaten, ved ikke inden for den fastsatte frist at vedtage de nødvendige bestemmelser for at efterkomme Kommissionens beslutning 82/401 af 5. maj 1982 om støtte i sektoren for vin og for frugt og grønsager på Sicilien (EFT L 173, s. 20).

2 I beslutningen fastslog Kommissionen, at forskellige former for tilskud og støtte, der af regionen Sicilien i medfør af regionallov nr. 16/81 var blevet ydet dels til produktionen af vin, dels til produktionen af frugt og grønsager, var uforenelige med fællesskabsretten. I beslutningens artikel 2 hed det, at

Den italienske Republik skulle træffe de fornødne foranstaltninger til at efterkomme beslutningen inden for en frist på en måned efter dennes meddelelse. Det skal nævnes, at Kommissionens beslutning ikke er blevet indbragt for Domstolen.

3 Den italienske regering har til sit forsvar anført, at den har rettet flere henvendelser til regionen Sicilien for at få den til at ophæve de i Kommissionens beslutning omhandlede bestemmelser, uden at dens bestræbelser i så henseende indtil nu har medført en formelig ophævelse af de anfægtede bestemmelser. Den har dog gjort gældende, at den omhandlede støtte, der ifølge bestemmelserne var forskellige for produktionsårene 1980/81, faktisk ikke er blevet udbetalt. Da de regnskabsår, der er tale om, er afsluttet, er det ikke længere muligt at udbetale støtten, og Kommissionens beslutning er derfor blevet uden genstand.

4 Med hensyn til artikel 13 i lov nr. 16/81, der supplerer artikel 7 i regionallov nr. 47/80, hvorefter der skal stilles et beløb til rådighed for det regionale institut for vinarealer og vin, har den italienske regering gjort gældende, at der foreligger en misforståelse i Kommissionens beslutning. Ifølge Kommissionens angivelser i femte og niende betragtning til beslutningen samt i beslutningens artikel 1, stk. 2, var det meningen med denne støtte at fremme »indhøstningen af druer til vinkooperativerne«. Af en sammenligning af ordene i de nævnte lovbestemmelser fremgår imidlertid, at den omhandlede støtte blev ydet til det regionale institut for at det kunne udføre sine opgaver ifølge oprettelsesformålet, dvs. forskellige almindelige former for virksomhed til fremme af vinavl, mens den indhøstede mængde druer kun udgør et enkelt kriterium ved beregningen af tilskuddet.

5 Kommissionen har på sin side anført, at der, selv om støtten faktisk ikke er kommet til udbetaling, stadig består en risiko for, at det senere sker, og at det derfor har betydning, at der sker en formelig ophævelse af de i beslutningen omhandlede bestemmelser i den regionale lovgivning.

6 Kommissionen har vedrørende støtten til det regionale institut for vinarealer og vin gjort gældende, at den italienske regering med den anførte argumentation søger at imødegå beslutningen af 5. maj 1982, som imidlertid ikke blev anfægtet i tide, og som derfor er blevet endelig. Den har anført, at

Domstolen som følge heraf må undlade at tillægge denne argumentation betydning i den foreliggende sag.

7 Det må på baggrund af parternes argumentation fastslås, at efter at den omhandlede støtte er blevet gjort til genstand for en egentlig kommissionsbeslutning, har den berørte medlemsstat været forpligtet til inden for den fastsatte frist at gennemføre beslutningen og træffe de nødvendige beslutninger med henblik på en formelig ophævelse af de bestemmelser, der af Kommissionen var erklæret for stridende mod kravene ifølge EØF-traktatens artikel 92.

8 Domstolen har ingen mulighed for under denne sag at tage stilling til, om der, som af den italienske regering hævdet, foreligger en misforståelse med hensyn til rækkevidden af bestemmelserne om støtten til det regionale institut for vinarealer og vin, idet de bestemmelser i beslutningen af 5. maj 1982, der hermed bestrides, ikke er blevet indbragt rettidigt for Domstolen. Såfremt der er tvivl om rækkevidden af dette specielle punkt i beslutning af 5. maj 1982, må de italienske myndigheder tage hensyn hertil ved beslutningens gennemførelse af den trufne beslutning og herved eventuelt opnå Kommissionens samtykke. Det nævnte argument vil imidlertid ikke under nogen omstændigheder kunne anerkendes med den følge, at den italienske stat fritages for sin pligt til også i så henseende at efterkomme Kommissionens beslutning på en måde, der harmonerer med ånden i EØF-traktatens artikel 5.

9 Af de anførte grunde skal det derfor fastslås, at Den italienske Republik har undladt at opfylde en forpligtelse, der påhviler den i henhold til traktaten, ved at undlade at efterkomme Kommissionens beslutning 82/401.

Sagens omkostninger

10 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part som taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. Sagsøgte har tabt sagen og tilpligtes derfor at afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1. **Den italienske Republik har undladt at opfylde en forpligtelse, der påhviler den i henhold til traktaten, ved ikke inden for den fastsatte frist at vedtage de nødvendige bestemmelser for at efterkomme Kommissionens beslutning 82/401 af 5. maj 1982 om støtte i sektoren for vin og for frugt og grønsager (EFT L 173, s. 20).**

2. **Den italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Mackenzie Stuart Koopmans Bahlmann

Pescatore O'Keeffe Bosco Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1984.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT P. VERLOREN VAN THEMAAT FREMSAT DEN 6. JUNI 1984 [1]

Høje Domstol.

Ved beslutning nr. 82/401 af 5. maj 1982 (EFT 1982 L 173, s. 20) fastslog Kommissionen, at forskellige former for tilskud og støtte, som regionen Sicilien i medfør af regionallov nr. 16/81 havde vedtaget at yde, var i strid med EØF-traktatens artikel 92 samt med de fælles markedsordninger for vin, frugt og grøntsager. Den italienske regering har ikke anfægtet denne beslutning. Den har

1 — Oversat fra nederlandsk.